

**ПОЉОПРИВРЕДНА САВЕТОДАВНА И
СТРУЧНА СЛУЖБА**

Ваљево

**Министарство пољопривреде, трговине шумарства и
водопривреде
Сектор за рурални развој**

www.psss.rs

**Билтен за август
бр.8**

Ваљево, 16.08.2011. година

Назив билтена: Заштита шљиве

Садржај:

- Заштита шљиве од болести и штеточина;
- Одржавање земљишта у засаду шљиве.

Аутори:

дипл. инг. Јован Милинковић
дипл. инг. Весна Јанковић

Тираж:
350 примерака

ЗАШТИТА ШЉИВЕ ОД БОЛЕСТИ И ШТЕТОЧИНА

Најзначајније болести шљиве су: вирус шарке шљиве (PPV), сушење цветова, гранчица коштичавог воћа (*Monilinia laxa*), мрка трулеж плодова (*Monilinia fructigena*), рђа шљиве (*Tranzchelia pruni-spinose*), пламењача шљиве (*Polystigma rubrum*), рогач шљиве (*Taphrina pruni*).

Од 1990. године на подручју Колубарског округа бележи се и спорадична појава сушења засада од 3-7 година старости, сорте Чачанске лепотице чији узрочник још увек није утврђен.

Вирус шарке шљиве –(PPV) је један од најраспрострањенијих и најштетнијих вируса уопште, нарочито на шљиви и дугом коштичавом воћу.

Штетна је болест и може да изазове превремено опадање и преко 90% плодова. Нарочито осетљива на овај вирус је наша домаћа сорта Пожегача, те из тог разлога површине, тј. засади шљиве ове сорте се смањују.

Први видљиви симптоми болести се јављају у пролеће (месец мај) по листању шљиве. На лишћу се уочава општи симптом у виду мозаичног шаренила које карактерише смањивање хлоротичних и зелених површина. На лишћу Пожегаче, поред општих симптома, јављају се и пеге прстенастог облика са хлоротичним ореоломи и зеленим унутрашњим делом. Ово је типичан симптом и има дијагностички карактер. Просветљавањем листа јасно се виде прстенасте пеге.

Први симптоми на плодовима се уочавају тек пред почетак сазревања у виду бледо-љубичастих пеге на pokožици. Касније пеге се удубљују у мезокарп плода и њихова површина постаје неравна. Промене на плодовима доводе до измењеног облика, погоршаног укуса и превременог опадања (30-40 дана) пре бербе.

Мере заштите:

- здрав садни материјал гајење толерантних сорти;
- изолациони простор;
- уништавање вектора вируса;
- уништавање старих засада који могу бити извор заразе.

Сушење цветова,гранчица коштичавог воћа – *Monilinia laxa*

Мрка трулеж плодова - *Monilinia fructigena*

Болест паразитира цветове, младаре, гране, гранчице, цветове и плодове. Цветови бивају паразитирани од отварања до прецветавања.

На обелелим гранама, гранчицама и леторастима јављају се угнуте, елиптичне, некротичне пеге које могу да их прстенасто обухвате. На местима зараза настају задебљања грана услед формирања калусног ткива.

Први суптоми се испољавају у виду увенућа цветова и лишћа, а касније долази и до потпуног сушења.

Плодови могу бити паразитирани од самог заметања до пуне зрелости. Оболели плодови се сасушују и опадају.

Кишно и прохладно време, посебно у време цветања доприноси интезивном развоју *Monilinia laxa*.

Мере заштите:

- сакупљање и уништавање мумифицираних подова;
- правилна резидба;
- заштита осетљивих сорти у фази белих балона, у прецветавању и почетком зрења.

Рђа шљиве – Проузроковач је гљива *Tranzchelia pruni – spinose* која се развија на лишћу, најчешће младарима и плодовима, у виду ситних пеге светло жуте боје на листу, а са наличја листа виде се прашкасте гомилице мрко црвене боје. Оболело лишће опада врло рано, младари слабо здравењавају, плодови остају ситни и накисели.

Мере заштите: Примена одговарајућих фунгицида у фази прецветавања и обрада земљишта.

Пламењача шљиве – Проузроковач је гљива *Polystigma rubrum*. Симптоми се јављају искључиво на листу у виду пеге које су најпре жућкасте, касније наранџасте и на крају затворено –црвене боје. Јаче нападнуто лишће превремено опада.

Мере заштите:

- обрада земљишта;
- заштита одговарајућим фунгицидима у прецветавању.

Рогач шљиве – Проузроочач је гљива *Taphrina pruni*. Симптоми се јављају на плодовима мада могу да оболе летораста, лишће и цвет. Заражени плодови су карактеристичног облика (бубрежастог или патуљастог) и бледо – зеленкасте боје.

Мере заштите: Примена одговарајућих фунгицида у току мировања вегетације па све до бубрења пупољака, као и мера скидања оболелих плодова.

Штеточине шљиве

У најзначајније штеточине шљиве убрајамо: шљивин смотавац (*Cydia funebrana*), шљивине осе (*Hoplocampa flava* и *Hoplocampa minuta*), лисне ваши (*Aphididae*).

Шљивин смотавац- (*Cydia funebrana*) је лептир са тамносмеђим предњим крилима. Лети у мају и јуну и полаже јаја на младе плодове. Излежене гусенице убушују се у унутрашњост плода хранећи се са месом плода. Нападнути плодови добијају плавичасту боју, понекад излуче капљицу смоле и опадају.

Мере заштите: Поред сакупљања и уништавања „црвљивих плодова“, препоручује се заштита одговарајућим инсектицидима.

Шљивине осе – *Hoplocampa flava*, *Hoplocampa minuta*

Појављују се рано с` пролећа управо пред цветања шљива. Црне су боје са жутим ногама и пипцима. Женка полаже јаја у цвет. Ларве се пиле 10-14 дана касније и убушују се у плод. Нападнути и оштећени плодови опадају. Оштећени плодови се врло лако препознају по црним тачкицама које представљају место убушивања гусеница у унутрашњост истих.

Мере заштите: Обрада земљишта, примена одговарајућих инсектицида.

Лисне ваши (*Aphididae*) – оштећују лишће хранећи се соковима и изазивају карактеристично коврцање лишћа. При јачем нападу осуши се лишће и целе гранчице. Значајни су и као преносиоци вируса.

Мере заштите: Примена одговарајућих инсектицида

Заштита шљиве од зеца и срнеће дивљачи

Зечеви и срне ако се у току зиме нађу у засадима воћа могу да направе велике штете, нарочито на млађим воћкама. Засади где је направљена штета од зечева и срна крче се или заостају у порасту у наредној вегетацији.

Зечеви праве штете хранећи се кором воћки, а срне се хране једногодишњим леторастима.

Ако се деси да све једногодишње ластере изгризу до основе: у тим засадима је једна вегетација изгубљена.

Срндаћи, ако се нађу у засаду штете праве гулећи кору са дебла воћки чешући рогове.

Најбоља и најквалитенија заштита је ограда од платнене жице, што је и најскупље.

Поред ове заштите, воћке се штите и замотавањем дебла натрон папиром.

Направе се траке од натрон папира, замотају око дебла и на три места причврсте за дебло да не би ветар поцепало папир.

У пролеће када прође опасност од дивљачи траке се скидају.

Воћке се могу заштитити и пластичним растегљивим мрежицама које су дужине 60 до 80 цм. Ова мрежица једном стављена на дебло воће може остати на деблу три до четири године и у том периоду воћке су заштићене од дивљачи.

дипл.инг.Весна Јанковић

ОДРЖАВАЊЕ ЗЕМЉИШТА У ЗАСАДУ ШЉИВЕ

Одржавање земљишта има за циљ да створи неопходне услове за нормалан развој биљака и њихово редовно плодношење. Земљиште се може одржавати у растреситом стању или неком другом облику у зависности од одабраног начина одржавања. У пракси се најчешће комбинује обрада земљишта и употреба хербицида, јер се овакав начин показао као врло ефикасан што се тиче уништавања корова, а и врло је економичан.

Јалови угар представља начин обраде земљишта где се обрађује цела површина засада помоћу тањираче, ротофрезе или култиватора. Дубина обраде је 5 до 8 цм, с тим што се мора водити рачуна о влажности земљишта када се обрада изводи да не би дошло до кварења његове структуре. У последње време доста се примењује затрављивање међуредног простора, док се простор у реду ширине 1 м обрађује помоћу бочне фрезе.

Овакав начин одржавања земљишта омогућава нормалан развој биљака у вегетацији и несметано извођење других радњи у воћњаку и када наступе кишни периоди, а покошена трава се може користити као малч средство.

Одржавање земљишта у виду ледине се не препоручује, осим у екстремним условима када постоји опасност од ерозије земљишта, али се тада мора повећати норма ђубрења, а трава редовно косити. Ако се земљиште одржава у виду ледине, током вегетације биљкама се мора обезбедити довољна количина воде, јер се део влаге троши и за развој травних биљака.

После три године старости у засаду се могу употребљавати хербициди за сузбијање корова. Уобичајено је да се третирају траке ширине 1 до 1,5 м дуж редова шљива. Пре употребе хербицида неопходно је прегледати сваку биљку у засаду и уклонити све изданке избиле из подлоге. У зависности од врсте и бројности корова врши се избор хербицида. Од контактних хербицида у засадима шљиве се користе препарати на бази активне материје паракват у количини од 3 до 5 л/ха. Ови хербициди врше спаљивање надземних делова коровских биљака који се после одређеног времена регенеришу. Друга група хербицида су транслокациони и они изазивају тотално сушење корова. Најчешће се примењују препарати на бази активне материје глифосат и њихова количина се креће од 5 до 8 л/ха. Ови хербициди се употребљавају када су корови висине 10 до 15 цм. Ови хербициди су намењени првенствено за уништавање вишегодишњих корова. При примени ових препарата мора се водити рачуна да не дође до nanoшења раствора на листове биљака.

дипл. инг. Јован Милинковић